

เมื่อการค้ามนุษย์คืออาชญากรรมเชิงระบบ

ถึงเวลาที่สังคมต้องผนึกกำลังยุติการแสวงหาประโยชน์

เมื่อการค้ามนุษย์คืออาชญากรรมเชิงระบบ ถึงเวลาที่สังคมต้องผนึกกำลังยุติการแสวงหาประโยชน์

การค้ามนุษย์ไม่ใช่ปัญหาใหม่ แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือวิธีการ รูปแบบ และขอบเขตของอาชญากรรมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เครือข่ายที่อยู่เบื้องหลังไม่ได้เคลื่อนไหวแบบกระจายกระจาย ดำเนินงานด้วยโครงสร้างและระบบที่เป็นแบบแผนมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายที่ขยายตัวอย่างเงิบงัน และยากจะรับมือด้วยมาตรการแบบเดิม บทความนี้ชวนสำรวจว่า **การค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นระบบมากเพียงใด ใครคือกลุ่มที่ตกเป็นผู้เสียหาย และเรารับมือกับความซับซ้อนนี้ได้อย่างไร** โดยอ้างอิงจากรายงาน The 2024 UNODC Global Report on Trafficking in Persons และการรณรงค์ในวันต่อต้านการค้ามนุษย์สากล ไม่เพียงนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติ แต่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของอาชญากรรมที่ฝังตัวอยู่ในเศรษฐกิจ สังคม และช่องว่างของระบบที่ยังจัดการได้ไม่ทั่วถึง

เมื่อโลกเปลี่ยนเร็วขึ้น กลุ่มอาชญากรรมก็ปรับกลยุทธ์ได้รวดเร็วเช่นกัน ทั้งในแง่ของวิธีการ ช่องทาง และเทคโนโลยีที่ใช้ ความพยายามในการป้องกันแลปราบปรามจึงต้องไม่หยุดอยู่กับที่ เพราะหากไม่เข้าใจระบบที่อยู่เบื้องหลัง การตอบสนองก็จะยังคงล่าช้าและไม่ตรงเป้า การมองเห็นโครงสร้างที่อยู่เบื้องหลัง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง

2025 วันต่อต้านการค้ามนุษย์สากล ปี 2025 กับการรณรงค์หยุดการค้ามนุษย์ ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ

เนื่องในวันที่ 30 กรกฎาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันต่อต้านการค้ามนุษย์สากล ประเทศไทยร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์ระดับโลก เพื่อย้ำเตือนถึงความรุนแรงของปัญหานี้และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขอย่างยั่งยืน โดยในปี 2025 อิมหลักของวันรณรงค์

ต่อต้านการค้ามนุษย์คือ “การค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมที่มีการจัดการเป็นระบบ - ยุติการแสวงหาประโยชน์” (Human trafficking is Organized Crime – End the Exploitation) ซึ่งเน้นย้ำว่าปัญหานี้ไม่ใช่เพียงการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นกระบวนการที่มีโครงสร้างชัดเจน มีการวางแผน มีระบบ และดำเนินงานโดยเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นคล้ายองค์กรธุรกิจ ซึ่งทำให้การป้องกันและปราบปรามเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น

ข้อมูลจาก United Nations Office on Drugs and Crime ระบุว่า **การค้ามนุษย์ยังคงเป็นปัญหาระดับโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง** ระหว่างปี 2020 ถึง 2023 มีผู้ถูกระบุว่าเป็นผู้เสียหายมากกว่า **200,000 คนทั่วโลก** ซึ่งถือเป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ได้รับผลกระทบที่คาดว่าจะยังไม่ได้รับการรายงาน ความซับซ้อนของปัญหานี้เกิดจากกลุ่มอาชญากรที่ใช้วิธีการ ตั้งแต่การแสวงหาย้ายถิ่นฐาน ช่องว่างในระบบกฎหมายและเศรษฐกิจ ไปจนถึงการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในกระบวนการล่อลวงและบังคับผู้เสียหายให้ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ผ่านการบังคับใช้แรงงาน การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ไปจนถึงการบังคับให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมผิดกฎหมาย เช่น การหลอกลวงผ่านสื่อออนไลน์ และการลักลอบขนยาเสพติด เพื่อที่จะต่อกรกับเครือข่ายที่มีการปรับตัวและพัฒนาอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีมาตรการที่เข้มแข็ง ทั้งการบังคับใช้กฎหมาย การสืบสวนเชิงรุก และการประสานงานร่วมกันระหว่างประเทศ รวมถึงการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ นอกจากนี้ การสนับสนุนผู้รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์ต้องวางอยู่บนหลักการที่ให้ความสำคัญกับผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง โดยจัดระบบการคุ้มครอง สนับสนุน ให้พวกเขาเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างแท้จริง

สถานการณ์การค้ามนุษย์ทั่วโลก สะท้อนความเปราะบางและความไม่เท่าเทียมที่ยังคงดำเนินต่อไป

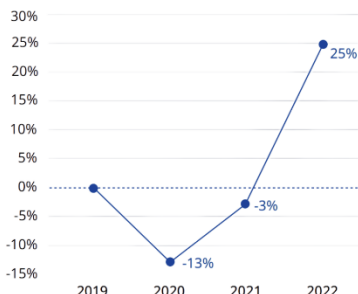
จากรายงาน The 2024 UNODC Global Report on Trafficking in Persons โดย United Nations Office on Drugs and Crime ซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้กรอบแผนปฏิบัติการระดับโลกเพื่อยุติการค้ามนุษย์ของสหประชาชาติที่เริ่มตั้งแต่ปี 2010 รายงานฉบับนี้ถือเป็นครั้งที่ 8 ที่นำเสนอภาพรวมของสถานการณ์การค้ามนุษย์ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ ครอบคลุม 156 ประเทศ พร้อมวิเคราะห์แนวโน้มการตรวจพบคดีและการดำเนินคดีระหว่างปี 2019 – 2023 โดยเนื้อหาของรายงานฉบับนี้กลับชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มที่น่ากังวลในหลายด้าน พร้อมทั้งสะท้อนถึงความท้าทายของกลไกยุติธรรมที่ยังตามไม่ทันรูปแบบอาชญากรรมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับมาเพิ่มขึ้นหลังการระบาดใหญ่

จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ตรวจพบทั่วโลกเพิ่มขึ้น 25% ในปี 2022 เมื่อเทียบกับปี 2019 และเพิ่มขึ้น 43% จากปี 2020 ซึ่งเป็นช่วงที่จำนวนการตรวจพบลดลงอย่างรวดเร็วจากผลกระทบของการระบาดโควิด-19 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2023 ยังคงปรากฏชัด โดยเฉพาะในภูมิภาคแอฟริกาใต้ สหราชอาณาจักร อเมริกาเหนือ และยุโรปตะวันตก ในขณะที่อเมริกาใต้ ยุโรปตะวันออก เอเชียกลาง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออกกลาง ยังคงมีการตรวจพบต่ำกว่าระดับก่อนโควิด

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับมาเพิ่มขึ้นหลังการระบาดใหญ่

จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ตรวจพบทั่วโลกเพิ่มขึ้น 25% ในปี 2022 เมื่อเทียบกับปี 2019 และเพิ่มขึ้น 43% จากปี 2020 ซึ่งเป็นช่วงที่จำนวนการตรวจพบลดลงอย่างรวดเร็วจากผลกระทบของการระบาดโควิด-19

ที่มา : UNODC (2024)

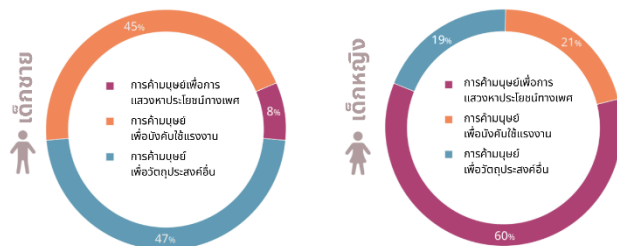

ผู้หญิงและเด็กหญิงยังคงเป็นกลุ่มเปราะบางที่สุด

การตรวจพบเด็กที่เป็นผู้เสียหายเพิ่มขึ้น 31% ในปี 2022 เมื่อเทียบกับปี 2019 โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กหญิงที่เพิ่มขึ้นถึง 38% สถานการณ์นี้ปรากฏชัดในหลากหลายภูมิภาค ทั้งอเมริกา ยุโรป เอเชียตะวันออก และแอฟริกาเหนือ โดยเด็กที่ไม่มีผู้ดูแลหรือแยกจากผู้ดูแลตกอยู่ในความเสี่ยงสูง เด็กหญิงส่วนใหญ่ 60% ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ในขณะที่เด็กชาย 45% ถูกบังคับใช้แรงงาน และ 47% ถูกแสวงหาประโยชน์รูปแบบอื่น เช่น ถูกบังคับให้ก่ออาชญากรรมหรือขอกาน

นอกจากนี้ พบว่า ในปี 2022 ผู้หญิงและเด็กหญิงคิดเป็น 61% ของผู้เสียหายที่ตรวจพบทั่วโลก โดยเฉพาะผู้หญิงผู้ใหญ่ 39% และเด็กหญิง 22% ผู้เสียหายหญิงเหล่านี้จำนวนมากถูกบังคับแสวงหาประโยชน์ทางเพศ แต่จำนวนไม่น้อยยังถูกใช้แรงงาน โดยเฉพาะในงานบ้าน รวมทั้งถูกบังคับให้แต่งงานหรือก่ออาชญากรรม

ผู้หญิงและเด็กหญิงยังคงเป็นกลุ่มเปราะบางที่สุด

เด็กหญิงส่วนใหญ่ 60% ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ในขณะที่เด็กชาย 45% ถูกบังคับใช้แรงงาน และ 47% ถูกแสวงหาประโยชน์รูปแบบอื่น เช่น ถูกบังคับให้ก่ออาชญากรรมหรือขอกาน

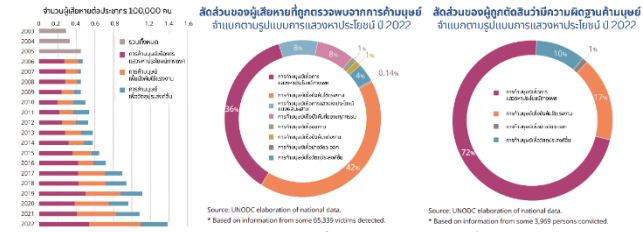
ที่มา : UNODC (2024)

การบังคับใช้แรงงานกลายเป็นรูปแบบการค้ามนุษย์หลัก

ระหว่างปี 2019 - 2022 ผู้เสียหายที่ถูกบังคับใช้แรงงานเพิ่มขึ้น 47% โดยในปี 2022 สัดส่วนของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ถูกใช้แรงงานอยู่ที่ 42% ซึ่งสูงกว่าการแสวงหาประโยชน์ทางเพศที่อยู่ 36% ซึ่งเคยเป็นรูปแบบหลักในอดีต แม้แนวโน้มนี้จะเปลี่ยนไปแต่การดำเนินคดีทั่วโลกยังให้ความสำคัญกับคดีทางเพศมากกว่า โดยมีเพียง 17% ของคำพิพากษาในปี 2022 ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานบังคับ เทียบกับ 72% ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ความล่าช้าและความซับซ้อนในกระบวนการยุติธรรมยังเป็นอุปสรรคสำคัญ

การบังคับใช้แรงงานกลายเป็นรูปแบบการค้ามนุษย์หลัก

ระหว่างปี 2019 - 2022 ผู้เสียหายที่ถูกบังคับใช้แรงงานเพิ่มขึ้น 47% โดยในปี 2022 สัดส่วนของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ถูกใช้แรงงานอยู่ที่ 42% ซึ่งสูงกว่าการแสวงหาประโยชน์ทางเพศที่อยู่ที่ 36%

ที่มา : UNODC (2024)

เครือข่ายอาชญากรรม คือผู้เล่นหลักของการค้ามนุษย์

จากการวิเคราะห์คดีในศาลจำนวน 942 คดี ผู้กระทำผิด 3,121 ราย ในคดีเหล่านี้ 74% เป็นเครือข่ายอาชญากรรมที่มีโครงสร้างที่ดำเนินงานในลักษณะธุรกิจ หรือมีโครงสร้างที่ฝังรากในท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มอาชญากรรมที่ไม่เป็นระบบมีสัดส่วนเพียง 26% สะท้อนว่าอาชญากรรมนี้มักดำเนินการโดยกลุ่มที่มีการจัดการเป็นระบบ

แอฟริกาเป็นภูมิภาคต้นทางสำคัญของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ

ในปี 2022 พบว่า มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 162 สัญชาติถูกตรวจพบใน 128 ประเทศ โดย 31% เป็นชาวแอฟริกัน ทำให้แอฟริกากลายเป็นภูมิภาคต้นทางที่สำคัญที่สุดของการค้ามนุษย์ข้ามแดน ซึ่งส่วนใหญ่ถูกส่งไปยังยุโรปและตะวันออกกลาง ในขณะที่ผู้เสียหายจากเอเชียตะวันออกและเอเชียใต้ปรากฏในทุกภูมิภาค สะท้อนถึงความเชื่อมโยงระดับโลกของกระบวนการนี้

ความเปราะบางจากความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ข้ำเติมปัญหาในแอฟริกา

การพลัดถิ่นจากสงคราม ความขัดแย้ง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยเร่งทำให้ประชากรในแอฟริกาตกอยู่ในความเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์มากยิ่งขึ้น แม้หลายประเทศในทวีปนี้จะพยายามอย่างต่อเนื่องผ่านการออกกฎหมายและการดำเนินคดี แต่การบังคับใช้กฎหมายยังคงจำกัดอยู่ที่ผู้กระทำผิดรายบุคคล ไม่ได้เข้าถึงระดับเครือข่ายข้ามชาติที่เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก

ความเปราะบางจากความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ข้ำเติมปัญหาในแอฟริกา

การพลัดถิ่นจากสงคราม ความขัดแย้ง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยเร่งทำให้ประชากรในแอฟริกาตกอยู่ในความเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์มากยิ่งขึ้น

ที่มา : UNODC (2024)

รายงานฉบับนี้ได้สะท้อนให้เห็นภาพรวมล่าสุดของสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับโลกที่เผชิญกับแรงกดดันจากโรคระบาด ภูมิรัฐศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสถิติที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในหลายภูมิภาค และชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการยุติธรรมที่ตอบสนองได้ไม่ทัน และรูปแบบอาชญากรรมที่พัฒนาไปไกลกว่ากลไกของรัฐจะควบคุมได้ทัน

ซึ่งในภาพรวม การค้ามนุษย์ยังคงเป็นอาชญากรรมที่เกาะกินโครงสร้างของความเปราะบางในระดับโลก การเพิ่มขึ้นของผู้เสียหายในกลุ่มเด็ก ผู้หญิง และแรงงานไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่สะท้อนปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ เศรษฐกิจ และความไม่มั่นคงที่แผ่กว้างและฝังลึกอยู่ในระบบอย่างยาวนาน รายงานฉบับนี้จึงทำหน้าที่มากกว่าการรวบรวมข้อมูล แต่เป็นเครื่องเตือนใจว่าการค้ามนุษย์ไม่ใช่เพียงปัญหาทางกฎหมาย แต่เป็นบททดสอบของศีลธรรม ความเป็นธรรม และเจตจำนงร่วมของมนุษยชาติ

เมื่อความพยายามต้องเดินหน้าต่อการปฏิรูปโครงสร้างเพื่อยุติการค้ามนุษย์ในไทย

ในปี 2024 ประเทศไทยยังคงได้รับการจัดอันดับให้อยู่ใน Tier 2 เป็นปีที่สามติดต่อกัน ตามการจัดอันดับในรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี 2024 (Trafficking in Persons Report: TIP Report) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ แม้ยังไม่สามารถขยับขึ้นสู่ Tier 1 ได้ แต่เนื้อหา รายงานกลับสะท้อนความพยายามที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของรัฐไทยในการปรับปรุงและเร่งรัดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีพัฒนาการที่น่าสนใจหลายประการ เช่น การเพิ่มจำนวนการสืบสวนและ

ดำเนินคดีผู้กระทำความผิด การระบุดตัวผู้เสียหาย จากแรงงานบังคับและขบวนการค้ามนุษย์ได้มากขึ้น การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน การเพิ่มการชดเชยให้กับผู้เสียหายผ่านคำสั่งศาล สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงระบบที่เริ่มเข้มแข็งขึ้น ในเชิงปฏิบัติ อีกทั้งยังมีการจัดตั้งศูนย์พักพิงผู้เสียหาย จำนวน 13 แห่งทั่วประเทศ เพื่อรองรับและคุ้มครอง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมค้ามนุษย์

อย่างไรก็ตาม รายงาน Trafficking in Persons Report 2024 ยังคงสะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง และช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายที่ประเทศไทย จำเป็นต้องเร่งปรับปรุง โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการสัมภาษณ์ผู้เสียหายยังไม่มีประสิทธิภาพ เพียงพอ ส่งผลให้มีผู้เสียหายจำนวนมากจากการค้ามนุษย์ ไม่ได้รับการระบุดตัวหรือเข้าสู่กระบวนการคุ้มครอง อย่างเหมาะสม

ประเด็นสำคัญที่รายงานระบุชัด คือ ความล้มเหลว ในการระบุดและคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจาก ขบวนการหลอกลวงทางออนไลน์ในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมักบังคับให้ผู้เสียหายกระทำความผิดในรูปแบบ ที่ซับซ้อน โดยผู้เสียหายส่วนหนึ่งเป็นพลเมืองไทยและ อีกจำนวนไม่น้อยเป็นชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศ โดยปราศจากสถานะทางกฎหมาย แม้บุคคลเหล่านี้จะแสดง สัญญาณว่าอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่เจ้าหน้าที่รัฐจำนวนมากกลับไม่ได้ระบุสถานะ ของพวกเขาอย่างถูกต้อง กลับกัน หลายคนถูกควบคุมตัว ในศูนย์กักกันของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและถูก ดำเนินคดีในฐานะผู้กระทำความผิด ทั้งที่การกระทำเหล่านั้น เป็นผลโดยตรงจากการถูกแสวงประโยชน์

อีกหนึ่งอุปสรรคสำคัญคือ ข้อกำหนดทางกฎหมาย ที่กำหนดให้ผู้เสียหายต่างชาติจะต้องพำนักอยู่ในสถาน พักพิงตลอดกระบวนการพิจารณาคดี ซึ่งกลายเป็นแรง กดดันที่ทำให้ผู้เสียหายจำนวนมากเลือกที่จะไม่รายงาน เหตุการณ์หรือปฏิเสธที่จะเป็นพยานในกระบวนการ ยุติธรรม ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายขาดพยานหลักฐาน ที่จำเป็น

ในระดับพื้นที่ บริการของรัฐที่มีต่อผู้เสียหาย ยังคงมีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน ทั้งในด้านคุณภาพและ การเข้าถึง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการเร่งพัฒนาโลก ที่มีมาตรฐานและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ขณะเดียวกัน ปัญหาการทุจริตและการสมรู้ร่วมคิดของเจ้าหน้าที่ บางราย โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ก็ยังคงเป็นอุปสรรค สำคัญและขัดขวางเป้าหมายในการขจัดการค้ามนุษย์ อย่างยั่งยืน

รายงานยังเสนอแนะแนวทางที่ไทยควรพิจารณา ปรับใช้เพื่อยกระดับการต่อต้านการค้ามนุษย์ให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นจะต้องเดินหน้าในประเด็นที่ยังเป็น จุดอ่อน โดยเฉพาะ การสืบสวนเชิงรุกและการเอาผิด เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ พร้อมลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม ซึ่งรวมถึงโทษ จำคุกระยะยาว เพื่อยับยั้งการกระทำผิดในระดับโครงสร้าง

หนึ่งในประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการคือ การระบุด และคุ้มครองผู้เสียหายที่เดินทางผ่านประเทศ หลังจากถูกบังคับใช้แรงงานในกิจการหลอกลวงออนไลน์ ข้อเสนอแนะจึงชี้ว่า ไทยควรยุติการปฏิบัติเช่นนี้ และ รับรองว่าผู้เสียหายจะไม่ถูกลงโทษจากการกระทำผิด ที่เกิดจากการถูกค้ามนุษย์

● ในระดับนโยบาย

กลไกการส่งต่อระดับชาติ (National Referral Mechanism: NRM) และระยะเวลาไตร่ตรอง (Reflection Period) ควรถูกนำมาใช้ในทุกจังหวัดอย่างเป็นระบบ พร้อมเปิดศูนย์คัดแยกผู้เสียหายที่ดำเนินการได้จริง การคัดกรองและให้ความช่วยเหลือควรยึดหลัก “ผู้เสียหาย เป็นศูนย์กลาง” และคำนึงถึงบาดแผลทางใจใน ทุกขั้นตอน ซึ่งควรมีตัวแทนจากองค์กรภาคประชาสังคม เข้าร่วมในทีมสหวิชาชีพ

● ในภาคปฏิบัติ

รายงานยังเน้นว่า ไทยควรใช้เทคโนโลยีเพื่อลดช่อง การแสวงประโยชน์ เช่น การจ่ายค่าจ้างผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ และการห้ามขนถ่ายแรงงานกลางทะเล พร้อมทั้งปรับแบบฟอร์มการคัดกรองระหว่างกระทรวง แรงงานและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์ให้เป็นมาตรฐานเดียว และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
แนวหน้าให้เข้าใจการใช้งานอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ยังควรเพิ่มการใช้ล่ามในสถานพักพิง
และศาล และเปิดเสรีให้ผู้เสียหายเดินทางเข้าออกสถาน
พักพิงได้โดยเฉพาะผู้ใหญ่ พร้อมทั้งให้เข้าถึงเครื่องมือ
สื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง สถานพักพิงเองต้องพัฒนา
ให้มีแนวทางดูแลเฉพาะรายและคำนึงถึงสุขภาพจิต
อย่างแท้จริง รวมถึงสนับสนุนให้องค์กรที่ไม่ใช่รัฐมีบทบาท
ในการจัดตั้งสถานพักพิงได้มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่
ห่างไกล

ประการสุดท้าย รายงานยังเน้นว่า ประเทศไทย
ต้องสืบสวนการละเมิดสิทธิแรงงานอย่างจริงจัง
และส่งต่อข้อมูลกรณีต้องสงสัยการค้ามนุษย์อย่างเป็น
ระบบระหว่างหน่วยงาน เพื่อปิดช่องโหว่ของการบังคับใช้
กฎหมาย พร้อมทั้งสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่
ให้รู้เท่าทันสัญญาณของการค้ามนุษย์ที่อาจซ่อนอยู่
หลังคำว่า “แรงงาน”

 สามารถอ่าน 2024 Trafficking in Persons Report
ได้ที่ [ที่นี่](#)

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของ
การแก้ปัญหาเชิงระบบ แม้การอยู่ใน Tier 2 จะยังไม่ใช่
เป้าหมายสูงสุด แต่ก็สะท้อนถึงการเริ่มต้นที่สำคัญ
เป็นแรงกระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค
ประชาสังคม ต้องขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ
ความซับซ้อนของปัญหา และตอบสนองต่อบริบท
ที่เปลี่ยนแปลงไปของอาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยน
ผ่านจากความพยายามเชิงรับสู่การขับเคลื่อนเชิงรุก
คือจุดเปลี่ยนสำคัญ ที่จะทำให้ประเทศไทยไม่เพียง
บรรลุผลในเชิงการจัดอันดับระดับนานาชาติ แต่ยังเป็น
หลักประกันถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และระบบยุติธรรม
ที่ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง

 **สารจากนายกรัฐมนตรีและ
เจตนารมณ์ของประเทศไทยในการ
ต่อต้านการค้ามนุษย์**

เนื่องในโอกาสวันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์
ประจำปี 2025 นายกรัฐมนตรีของไทยได้กล่าวถ้อยแถลง
ที่ย้ำถึงความร้ายแรงของปัญหาการค้ามนุษย์ว่าเป็นภัยต่อ
สิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ

รัฐบาลไทยตระหนักถึงความจำเป็นในการขับเคลื่อน
นโยบายอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้ประกาศให้การป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์เป็น “วาระแห่งชาติ” โดยมติ
คณะรัฐมนตรีกำหนดให้วันที่ 5 มิถุนายนของทุกปี เป็นวัน
รณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อแสดงจุดยืนร่วมกันของ
สังคมไทยในการยุติการแสวงหาประโยชน์บนความทุกข์
ทรมานของผู้อื่น

ในสารของนายกรัฐมนตรี ยังได้แสดงเจตนารมณ์
ในการยกระดับการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์
ในทุกมิติ ซึ่งรวมถึงการให้ความสำคัญกับบทบาทของ
ภาครัฐ ภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์การ
ระหว่างประเทศ ตลอดจนอาสาสมัครในการทำงาน
ร่วมกันเป็นเครือข่าย เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายและรื้อราก
อาชญากรรมที่แฝงตัวอยู่ในรูปแบบของขบวนการค้ามนุษย์
สาระสำคัญจากถ้อยแถลงของผู้นำประเทศในครั้งนี้
ไม่ใช่เพียงการเน้นย้ำถึงปัญหา แต่เป็นการประกาศ
เจตนารมณ์ของประเทศไทย ในการเดินทางอย่างจริงจัง
ต่อการต่อต้านการค้ามนุษย์ในทุกมิติ

 สามารถอ่านสารจากนายกรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสวัน
ต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2025 ได้ที่ [ที่นี่](#)

ในปี 2025 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลาง
ระดับประเทศในการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์ของไทย ได้จัดงานวันรณรงค์ต่อต้าน
การค้ามนุษย์ ภายใต้แนวคิด “Together We Can Stop
Human Trafficking” ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการ
สร้างพลังร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ
ภาคประชาชน องค์กรเอกชน และนานาชาติ ในการหยุดยั้ง
อาชญากรรมอันร้ายแรงนี้ให้หมดสิ้น (Zero Tolerance)
ไปจากประเทศไทย

กิจกรรมในปีนี้ได้มีเวทีวิชาการในหัวข้อ
“Technology-Facilitated Human Trafficking”
ที่เปิดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้
เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหา
ที่ทวีความซับซ้อนมากขึ้นในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึง
แนวทางการรับมือที่ครอบคลุมและทันต่อสถานการณ์จริง
ตลอดจนมีการเปิดโอกาสให้สังคมไทยได้ร่วมยกย่องบุคคล
และหน่วยงานต้นแบบที่ทุ่มเททำงานด้านการป้องกัน

และปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้เกิด การขยายผลและสร้างแบบอย่างที่เหมาะสมในระดับพื้นที่

อีกหนึ่งไฮไลต์ของงานคือการจัดนิทรรศการ ที่นำเสนอผลงานตามแนวทาง 3P ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การคุ้มครองผู้เสียหาย (Protection) และการดำเนินคดีผู้กระทำผิด (Prosecution) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของประเทศไทย ในเชิงระบบ ทั้งในแง่ของนโยบาย กลไกการทำงานแบบ บูรณาการ และความร่วมมือกับนานาชาติ

ในปีนี้ยังมีการหยิบยกประเด็นอาชญากรรมไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์มานำเสนอ โดยเฉพาะรูปแบบการหลอกลวงผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียหายจำนวนมากตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ในประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยเหตุนี้ กระทรวง พม. จึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปรับวิธีการทำงานให้เท่าทันภัยคุกคามยุคใหม่ และการทำงานเชิงรุกโดยใช้กลไก “ทีมสหวิชาชีพ” ในการคัดแยก คัดกรอง และดูแลผู้เสียหายอย่างเหมาะสม การรณรงค์ในปีนี้อย่างมุ่งเน้น การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจเชิงลึกในหมู่ประชาชน โดยเชิญชวนให้เห็นว่าการค้ามนุษย์ไม่ใช่ปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นปัญหาของสังคมส่วนรวมที่ต้องอาศัยพลังร่วมในการเฝ้าระวังและยับยั้งการเอารัดเอาเปรียบในทุกรูปแบบ

ภายใต้เจตนารมณ์ดังกล่าว งานวันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2025 จึงไม่ใช่เพียงกิจกรรมประจำปี แต่เป็นอีกหนึ่งกลไกที่ช่วยย้ำเตือนถึงพันธกิจร่วมของทุกคน ในการร่วมปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และร่วมสร้างสังคมที่ปลอดจากการค้ามนุษย์อย่างแท้จริง

ก้าวต่อไปโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ยุติการค้ามนุษย์อย่างยั่งยืน

การยุติการค้ามนุษย์ในวันนี้ไม่อาจจำกัดอยู่เพียงการจัดการกับอาชญากรรมในเชิงลงโทษ แต่ต้องก้าวไปสู่การออกแบบระบบที่สามารถป้องกัน คุ้มครอง และตอบสนองต่อความซับซ้อนของอาชญากรรมที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ซึ่งความซับซ้อนของเครือข่ายค้ามนุษย์ในปัจจุบันได้ท้าทายขีดความสามารถของกลไกรัฐและกระบวนการยุติธรรม จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงทั้งในระดับนโยบาย โครงสร้าง และการดำเนินงานในพื้นที่

แม้ประเทศไทยจะมีพัฒนาการหลายด้านในช่วงที่ผ่านมา แต่ยังคงมีข้อท้าทายสำคัญที่สะท้อนถึงโครงสร้างที่ต้องทบทวน โดยเฉพาะในประเด็นการสัมภาษณ์และการระบุตัวผู้เสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งยังไม่สามารถครอบคลุมความเป็นจริงของบริบทใหม่ ๆ เช่น กรณีผู้ถูกหลอกลวงไปทำงานผิดกฎหมาย ในต่างประเทศซึ่งไม่ถูกรับรองสถานะว่าเป็นผู้เสียหาย ทั้งที่การกระทำผิดเหล่านั้นเกิดขึ้นจากการถูกแสวงหาประโยชน์โดยตรง ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายในหลายกรณียังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้มาตรการช่วยเหลือขาดความเข้าใจและไม่ตอบโจทย์ปัญหา ความจำเป็นเร่งด่วนจึงอยู่ที่การปรับวิธีคิดและกลไกให้มุ่งเน้น “ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง” ตั้งแต่การคัดแยก คุ้มครอง จนถึงการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมตรวจสอบหรือร่วมดำเนินการ เพื่อให้กระบวนการทั้งหมดเป็นธรรมมากขึ้น

ตลอดจนการพัฒนาโลกที่มีประสิทธิภาพยังต้องไม่ละเลยต่อการลงทุนระยะยาวในเรื่องคุณภาพของเจ้าหน้าที่ด่านหน้า การใช้งานเทคโนโลยีให้เท่าทันกับรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ใหม่ การสื่อสารข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ และการลดการบังคับควบคุมผู้เสียหายให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สร้างความรู้สึกเป็นผู้กระทำผิดมากกว่าผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้รวมถึงการเปิดเสรีให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานเครื่องมือสื่อสาร และการดูแลที่คำนึงถึงสุขภาวะทางจิตใจ

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะไร้ความหมายหากขาดเป้าหมายร่วมในการขจัดโครงสร้างที่ผลิตซ้ำการแสวงหาผลประโยชน์ รายงาน Trafficking in Persons Report 2024 ได้ให้คำแนะนำที่ชัดเจนถึงจุดที่ไทยต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สามารถก้าวข้ามจาก Tier 2 ไปสู่ Tier 1 ได้อย่างมั่นคง นั่นคือการผลักดันกลไกการส่งต่อระดับชาติให้เกิดผลจริงในทุกพื้นที่ สร้างระบบคัดกรองที่ไว้วางใจได้ และดำเนินคดีผู้กระทำผิดโดยไม่ยกเว้นแม้แต่เจ้าหน้าที่รัฐเอง

เมื่อปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพัง การตอบสนองก็ต้องไม่ดำเนินไปโดยลำพังเช่นกัน ความเชื่อมโยงของข้อมูล ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้เสียหาย คือปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กลไกมีประสิทธิภาพและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี มาตรการที่ยืดหยุ่น และระบบที่ยืดหลักสิทธิมนุษยชน จึงเป็นรากฐานสำคัญของระบบที่พร้อมจะป้องกัน คุ้มครอง เคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนอย่างแท้จริง

กองทุนศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs

SDG5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน

SDG8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

SDG16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

SDG17 เสริมความแข็งแกร่งให้แก่อกลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Compassion International. (2024). *World Day Against Trafficking in Persons*. Retrieved from <https://www.compassion.com/world-days/world-day-against-trafficking-in-persons.htm>

United Nations Office on Drugs and Crime. (2024). *The 2024 UNODC Global Report on Trafficking in Persons*. Retrieved from <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/glotip.html>

United Nations Office on Drugs and Crime. (2025). *World Day Against Trafficking in Persons*. Retrieved from <https://www.unodc.org/unodc/en/endht/index.html>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองต่อต้านการค้ามนุษย์. (2568). สาร นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสวันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2568 วันที่ 5 มิถุนายน 2568. สืบค้นจาก <https://e-aht.com/startup#gallery99-1>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองต่อต้านการค้ามนุษย์. (2568). รายงานการค้ามนุษย์ ประจำปี พ.ศ.2567. สืบค้นจาก <https://e-aht.com/startup#gallery4-1>

สถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลในประเทศไทย. (2567). รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2567: ประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2024-trafficking-persons-report-thailand-th/>

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2568). “พม.” รณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ดึงเครือข่าย ผนึกกำลังทุกภาคส่วน จัดปัญหาการค้ามนุษย์ในไทยให้สิ้น. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/97172>

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2568). “รวารวุธ” เผย 5 มิถุนายน 68 วันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ปีนี้ พม. จัดใหญ่ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/96557>

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2567). รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ TIP Report 2024. สืบค้นจาก <https://www.thaichamber.org/news/view/87/2960/รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์-tip-report-2024-->